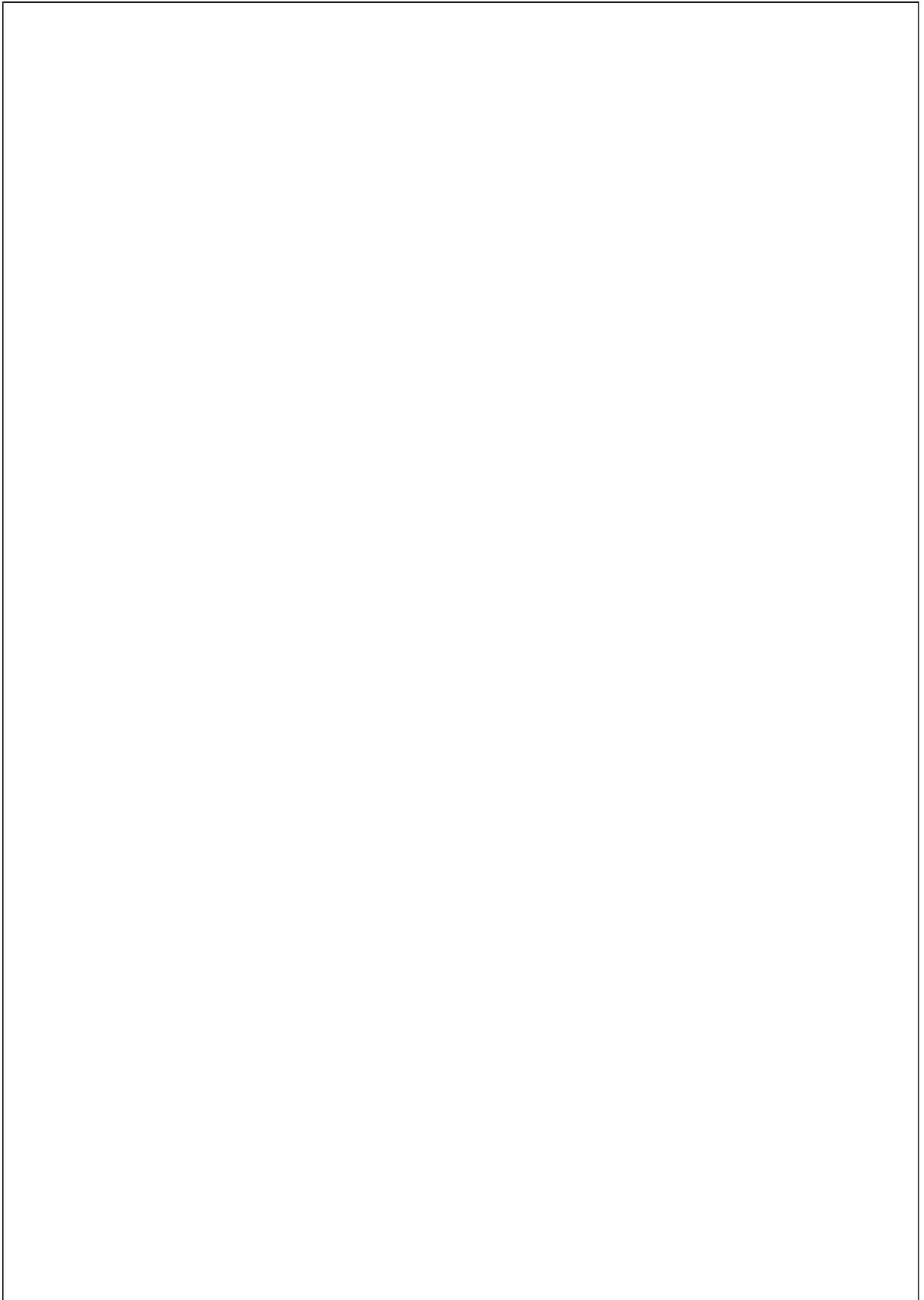

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/236293,Miedzynarodowy-Dzien-Pamieci-o-Ofiarach-Holokaustu.html>
27.02.2026, 16:53

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

Obchody 81. rocznicy wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz odbyły się 27 stycznia 2026 r. Wziął w nich udział Prezydent RP Karol Nawrocki. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma.

27.01.2026

81 lat temu na teren niemieckiego obozu śmierci Auschwitz-Birkenau wkroczyły jednostki Armii Czerwonej 1 Frontu Ukraińskiego uwalniając około 7 tys. więźniów, w tym około 500 dzieci. W rocznicę tego wydarzenia na całym świecie obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu (International Day of Commemoration in Memory of the Victims of the Holocaust) ustanowiony rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ przyjętą w 2005 r., aby zachować pamięć o Żydach pomordowanych w czasie II wojny światowej.

W hołdzie ofiarom w budynku tzw. centralnej sauny na terenie byłego obozu Auschwitz II-Birkenau odbyły się uroczystości, którym towarzyszyła prezentacja nagrań „Ocalali z Auschwitz o znaczeniu współczesnej pamięci” i fragmentu zapisków Załmena Gradowskiego, więźnia, członka Sonderkommando zamordowanego w 1944 r.

- Dzisiaj Auschwitz jest symbolem i dowodem bestialstwa, barbarzyństwa, narodowo-socjalistycznej ideologii, która znalazła swój dom w konkretnym państwie czyli w Niemczech. Państwo niemieckie do dziś nie zapłaciło reparacji Polsce za zło II wojny światowej. Tak nie buduje się świata pokoju - za każdą zbrodnię i każdą wojnę trzeba po prostu zapłacić i przeprosić. Wtedy dopiero będziemy mogli mieć poczucie, że wykonaliśmy swój współczesny obowiązek

- powiedział Prezydent RP dr Karol Nawrocki.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było przekazanie symbolicznego światła pamięci, które następnie Prezydent RP Karol Nawrocki złożył przed Międzynarodowym Pomnikiem Ofiar Obozu.

W obchodach wzięli udział m.in. Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Wojciech Kolarski, Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Agnieszka Jędrzak, ambasador, specjalny przedstawiciel Prezydenta ds. dyplomacji historycznej Grzegorz Berendt, a także byli więźniowie oraz delegacje różnych państw i organizacji.

Wcześniej Prezydent RP złożył wieniec pod Ścianą Śmierci oraz odmówił modlitwę w celi męczeństwa św. Maksymiliana Kolbego. Oddał także hołd pod tablicą upamiętniającą pierwszy masowy transport Polaków do KL Auschwitz w dniu 14 czerwca 1940 r. i pod pomnikiem rtm. Witolda Pileckiego.

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Na zdj. Prezydent RP Karol Nawrocki i zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

© Mikołaj Bujak/KPRP

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

© Mikołaj Bujak/KPRP

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

© Mikołaj Bujak/KPRP

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

© Mikołaj Bujak/KPRP

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – 27 stycznia 2026. Fot. Mikołaj Bujak (KPRP)

* * *

Ewa Wójcicka: Nigdy nikt świata nie powtórzy... KL Auschwitz

„Piekło na ziemi”, „fabryka śmierci” – to tylko niektóre określenia KL Auschwitz, niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Tu, w latach 1940-1945, nieludzko gnębiono, katowano, torturowano, poddawano eksperymentom pseudomedycznym Polaków, Żydów, Sinti i Romów oraz osoby innych narodowości z krajów podbitych przez III Rzeszę.

Tu człowiek stawał się numerem, tu odbierano mu godność, tu zaprzeczano wszelkim wartościom człowieczeństwa i humanitaryzmu. Dzieci, kobiety, mężczyźni... bez wyjątku! Na bramie witał więźniów obłudny napis: „Arbeit macht frei” („Praca czyni wolnym”), będący parafrazą tytułu książki XIX-wiecznego pisarza Lorenza Diefenbacha.

Organizacja zbrodni

KL Auschwitz utworzono rozkazem Heinricha Himmlera w kwietniu 1940 r., natomiast jego plany przygotowano w Urzędzie Wyższego Dowódcy SS i Policji we Wrocławiu, na czele którego stał Erich von dem Bach-Zelewski.

Miejsce wybrano nieprzypadkowo. Wcześniej znajdowały się tu koszary wojskowe polskiej artylerii – 20 murowanych budynków i kilkadziesiąt drewnianych baraków. Ponadto w pobliżu funkcjonował węzeł kolejowy, co było istotne dla transportu osadzonych i połączenia z Górnym Śląskiem, Generalnym Gubernatorstwem oraz III Rzeszą. Teren przyległy do obozu nie był zalesiony, co dodatkowo utrudniało podejmowanie przez więźniów uciezek. Natomiast rzeki – Wisła i Soła – umożliwiały dalszą rozbudowę obozu.

Pierwszy transport 728 więźniów, Polaków, głównie członków organizacji konspiracyjnych, przybył 14 czerwca 1940 r. z więzienia w Tarnowie.

KL Auschwitz kierowany był przez Rudolfa Hössa (od maja 1940 do listopada 1943 r.), a następnie przez Arthura Liebehenschela (do maja 1944). Ostatnim komendantem, do stycznia 1945 r., był Richard Baer.

W kolejnych latach istnienia był systematycznie rozbudowywany. Jesienią 1943 r. teren obozu, rozkazem numer 53/43, został podzielony na: KL Auschwitz I *Stammlager* – obóz macierzysty, KL Auschwitz II-Birkenau – obóz w Oświęcimiu-Brzezince, KL Auschwitz III – *Aussenlager* (podobóz) obejmujący Monowice (Monowitz) oraz 9 innych podobozów, w tym m.in.: Jaworzno, Libiąż, Świętochłowice, Sosnowiec.

W listopadzie 1944 r. przeprowadzono następny podział obozu. W jego wyniku KL Auschwitz I oraz KL Auschwitz II zostały połączone i funkcjonowały pod nazwą KL Auschwitz, natomiast KL Auschwitz III nazwano Monowitz i włączono do niego wszystkie podobozy.

[Czytaj artykuł Ewy Wójcickiej *Nigdy nikt świata nie powtórzy... KL Auschwitz na portalu przystanekhistoria.pl*](http://przystanekhistoria.pl)

Starsza kobieta z trójką małych dzieci z transportu Żydów z Węgier (?) po selekcji w drodze z rampy bocznicy kolejowej w obozie zagłady KL Auschwitz-Birkenau do krematorium. Źródło AIPN

Kobiety z transportu Żydów z Węgier (?), przywiezione do niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau, wybrane podczas apelu jako zdolne do pracy. Źródło AIPN

15-letni więzień Auschwitz-Birkenau po uwolnieniu. Źródło AIPN

* * *

[Polecamy materiały IPN:](#)

- [Zbrodniarze Auschwitz. Rozmowa z Łukaszem Gramzą](#)
- [Marta Cobel-Tokarska, *Bezludna wyspa, nora, grób. Wojenne kryjówki Żydów w okupowanej Polsce*](#)
- [Jürgen Stroop, *Żydowska dzielnica mieszkaniowa w Warszawie już nie istnieje!*](#)
- [Rozwiązanie kwestii żydowskiej w dystrykcie Galicja, oprac. Andrzej Żbikowski](#)
- [Maciej Jan Mazurkiewicz, *Ludobójstwo Niemiec na narodzie polskim \(1939-1945\). Studium historycznoprawne*](#)
- [Ryszard Kotarba, *Niemiecki obóz w Płaszowie 1942-1945. Przewodnik historyczny*](#)
- [Terror, Holokaust, Represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939-1945 – katalog publikacji IPN 2000-2024](#)
- [Centrum Informacji o Ofiarach II wojny światowej](#)

Obchody zostały objęte Honorowym Patronatem Prezydenta RP Karola Nawrockiego.

91
wznowienie pamięci
polskiej polskości i kultury
ogólnopolski dzień

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Uroczystości